Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: BErgen 4-0807, 4-0237
Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 221. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 22-го СЕРПНЯ 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 221. JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, AUGUST 22, 1952. VOL. LX.

АЙЗЕНГАВЕР ЗА ПОЛІТИКУ „СЕРЕДИНИ ШЛЯХУ"

Бойс, у стейті Айдаго. — 19.000 осіб серед яких були присутні теж дев'ять республіканських губернаторів західн. стейтів, вислуухали кандидатської промови генерала Двайта Д. Айзенгавера, у якій він твердив, що Америка мусить придержуватися політики середини шляху, яка зробила країну сильною і що їй не треба повертати ні на ліво ні на право. Він схарактеризував адміністрацію през. Трумана як таку, що „ясно змагає до шляху на ліво", а це фальшивий шлях, який веде до тиранії, так само, як до тиранії може завести шлях направо. Генерал промовляв зі сходів перед стейтовим капітолем після конференції з республіканським губернатором. Після промови він виїхав на конференцію до Канзасу, звідки поїде назад до Денверу, а опісля до Ню Йорку з промовою на конвенцію Американського Легіону.

У промові в Бойс генерал, як кандидат на президента з Республіканської партії, заявив, що суспільні осяги впродовж останніх двадцяти років мусять залишитися назавжди, бо їх підтримували американці з усіх політичних партій. Ці досягнення ще не закінчилися, твердив генерал, тільки становлять тверду підставу, на якій приватна захота може побудувати краще життя. Він подрібно вичислив осяги, які він вважає за понадпартійні, а саме: вистачальне забезпечення старечого віку; забезпечення на випадок безробіття; рівна нагода для кожного без уваги на расу, або релігію; покращання освіти серед молоді; приличні мешкання для всіх, охорона прав робітників; право кожної людини заробляти і щадити тільки, що дозволять податки і належне забезпечення фармерів проти елементарних нещасть. Остерігаючи слухачів від шляху на ліво або на право, Айзенгавер закинув адміністрації Трумана, що вона задовго залишається при владі і змагає до шляху на ліво. „Уряд будує греблі, каже вам, як розділяти електричну силу, а потім скаже вам, як мити начиння" — голосив генерал. Тому, що уряд вимагає дальшого обмеження свободи громадян у виборі засобів для осягнення добробуту, то саме в тому лежить лихо. До таких засобів належить „соціялізування медицини, а на заході підтримка для неприсутних на господарстві фармерів. Демократична партія була задовго при владі і стала така самопевна, що не почуває навіть потреби викорінити нечесність" — твердив промовець не на підставі написаного наперед рукопису, а на ізуст. Цю промову вважають за першу політично-партійну промову Айзенгавера.

Цивільна оборона для забезпеки перед ґанґстерами

Ню Йорк. — Кампанія за приборкання розпаношених молодечих ватаг у місті Ню Йорку притягає тепер увагу всього громадянства до тієї міри, що найповажніші громадські чинники почали подавати різні проєкти. Один католицький прелат вийшов з думкою, щоб завести тілесну кару на молодь, яка допускається вуличних розбишацтв, хоч як це виглядає „непоступово". Що більше, він дораджує навіть вжити такої прилюдної кари для батьків, що занедбують виховання своїх дітей. Стейтовий сенатор Ензо Ґаспарі написав листа до мейора Імпеллітері і до комісаря поліції Джорджа Монаґана, щоб вони постаралися використати цивільну оборону, головно допоміжну поліцію, для викорінення „терору вуличників" у цьому найбільшому місті світу. Подібні думки висловлювали вже давніше ветеранські організації, оферуючи від себе відповідну допомогу. Така готовість сама вже залякала б вуличників і вони втратили б теперішній свій розгін. — Крім вуличного ґанґстерства помітне в місті розгалуження розпусти серед вищої верстви суспільности. Про це сповіщають великі щоденники, які шляхом оприлюднювання імен одиниць з вищого товариства хочуть причинитися до зараджения порокові.

Шкільні полегші для ветеранів корейської війни

Вашинґтон. — У середу, 20 серпня почав діяти схвалений закон про допомогу в шкільній науці для ветеранів теперішньої війни в Кореї. Ветерани-студенти отримуватимуть допомогу у висоті 110 долярів місячно, якщо вони самітні, а 135 та 160, якщо мають на утриманні родину. Одначе ветерани не отримуватимуть чеків негайно, при розпочатті науки. Припускально станеться це не раніше двох місяців, бо приписи вимагають плачення за минулий місяць, а не наперед. Отож найраніше, коли студент зможе дістати свою допомогу, — це місяць після зголошення.

СТІВЕНСОН ЗА „БЕЗОГЛЯДНЕ" ВИКОРІНЮВАННЯ РОЗКЛАДУ В УРЯДІ

Міноква, у стейті Вісконсін. — Губ. Адлей Е. Стівенсон з Ілиной, заявив, що він зовсім певний в перемозі при виборах на президента і проголосив найважливіші цілі й засади своєї політики. Найважливіша справа — це закордонна політика, „бо доля й майбутність нашої країни, з усіх справ вільного світу, буде стояти нам усім перед очима ще довгий час". Найважливіша внутрішня справа це злочин і розклад серед урядових чинників. Якщо б він був вибраний президентом, він буде поступати в цих справах безоглядно, як це робив в минулому. За найважливішу перепону в своїй виборчій кампанії він вважає твердження республіканців, що прийшов час на зміну адміністрації. — Ці погляди виявив Стівенсон під час пресової конференції, перебуваючи на фармі в свого приятеля коло Мінокви. Крім засадничих точок він говорив ще про призначення Бірдслі Румола з Ню Йорку на становище збирача фондів на демократичну кампанію. Він гратиме важливу ролю разом з керівником кампанії Вілсоном Вайєтом і новим головою Краєвого Демократичного Комітету Стефаном А. Мічелем. Румл переїде до Вашинґтону і звітди буде керувати фінансами. — З Вашинґтону звідомляють, що новий голова демократичного комітету заявив повну вірність супроти президента Трумана, як „голови Демократичної партії" і свій обов'язок радитися його в передвиборчій кампанії.

ЧЛЕНИ КОМІСІЇ Д. П. ЗДАЛИ ЗВІТ ПРЕЗИДЕНТОВІ

Члени урядової Комісії Переміщених Осіб відвідали президента Трумана в Білому Домі та здали йому кінцевий звіт про переселення до Злучених Держав 400,000 „жертв війни і аґресії". На фото (від ліва): Президент Труман, член Комісії ДП Генрі Н. Розенфілд, член Комісії ДП та відомий приятель українців Едвард О'Коннор, якому під час останнього Конґресу Американських Українців вручено диплом доктора гонорiс кавза, наданий йому Українським Вільним Університетом „за видатні заслуги для української справи", та голова Комісії ДП Джан В. Ґібсон.

Совєтський сталевий мур на західному кордоні

Бостон. — Щоденник „Монітор" поміщує спеціяльну кореспонденцію з Бельгії, в якій передається довірочні звідомлення розвідки протикомуністичного бельгійського Фронту Національної Незалежности, що має контакт з країнами поза залізною завісою. Вісті походять з грудня 1951 р. і стверджують, що Совєти побудували свій оборонний бастіон над Дніпром в околиці між Овручом на півдні, Черніговом і Гомелем на сході і Осиповичами на півночі. З цього приходять спостерігачі совєтських справ до висновку, що Совєти не хочуть посилати свої війська до країн сателітів на випадок війни, а тримати в себе.

Не зважаючи на це, Совєти побудували цілу низку фортець на західному кордоні, починаючи від Двинська, йдучи поступово півколесом через литовське Ковно до західно-українського Перемишля і до Карпат, які боронять Совєтів з півдня. Цей ланцюг фортець підтриманий низкою літовищ, призначених на приміщення літаків для переловлювання ворожих бомбардувальників. Сім з-поміж згаданих літовищ приміщені у Східній Прусії і вони становлять „Сталінський залізний мур". Всі такі літовища й військові бази попереджені так далеко на захід, як тільки можна, радаровими й протилітунськими оборонними засобами. Останніми місяцями деякі фабрики важкої збройної промисловости перенесено на схід. Між ними находяться такі, як ВЗФ електронічні споруди в Ризі й фабрика в Лєпая (давніше Лібава). Ці споруди перенесені тепер до Омська й Миколаєва. Бельгійські знавці заключають з того, що хоч Совєти розбудували „Сталінів мур" над Балтиком, то вони не вважають його таким сильним, що міг би перешкодити висадці західних військ на побережжі Балтійського моря.

Білий Дім обороняє прибічну сторожу місс Труман

Вашинґтон. — Білий Дім рішуче запротестував проти вимислів одного з шведських пополудневих часописів, який, описуючи перебування місс Труман в Стокгольмі, висловився дуже неприхильно про її прибічну сторожу. Часопис окреслив цю секретну сторожу, що складалася з трьох осіб, як ґорилоподібних мужчин, які, розпихаючи публіку, поводяться дуже нечемно з місцевим населенням. Призидентський секретар Джозеф Шорт заявив, що в цьому повідомленні немає ані кріхитки правди. Вже перше доходження, що його перевели спільно Державний департамент і Департамент скарбу (який фінансує секретну охорону родини президента), виявило, що охорона місс Труман не дозволила собі в Швеції ніяких нечемних посунень. Представник шведського посольства підтвердив виники доходження, але при тій нагоді заявив, що шведи з здивуванням оглядали охорону біля місс Труман, поскільки в їхній країні ніяких політичних випадків не було вже 150 років. 1792 року був вбитий король Густав III., що його вбивником був один шведський аристократ, а десять років пізніше аристократа злінчовано в Стокгольмі. З того часу у Швеції подібних випадків не повторилось.

ТРИ УКРАЇНЦІ В АЛБЕРТСЬКІЙ ЛЕҐІСЛЯТУРІ

Канадійський 'Новий Шлях' подав висліди офіційного звіту виборчих голосів, відданих у провінціяльних виборах в Алберті. Урядова група Суспільного Кредиту вибрала 49 послів, ліберали 4, консервативни 2, незалежна група Суспільного Кредиту 1, а висліду голосування в трьох округах ще не було.

У виборах брали участь 17 кандидатів українського походження. Покищо відомо, що з українців вийшли послами Петро Хаба, М. Понич і П. Душинський. Два перші були послами в попередній леґіслятурі. Сісіефець Душинський переміг колишнього сусп. кредитного посла В. Томина в окрузі Виллинґдон. В Едмонтоні, де було 30 кандидатів, Головач дістав 4,809, а Лазарович 1,735 голосів. Коли б був кандидував тільки один з них, може був би вийшов послом, бо виборча квота була 6,505 голосів.

НАТО ВІРИТЬ У ЗДІЙСНЕННЯ ЦЬОГОРІЧНОЇ ЗБРОЄНЕВОЇ ПРОГРАМИ

Париж. — Недавно чути було голоси, що не можна буде здійснити тієї узброєневої програми, яку склали були в Лісбоні в лютому ц. р. на зібранні Ради Північно Атлантійського Оборонного Пакту. Та постійна рада НАТО в Парижі заявляє, що навіть при існуючих труднощах можна буде здійснити цьогорічний плян озброєння країн, що належать до цього пакту, і при кінці 1952 року Европа матиме 50 дивізій готових до бою після тридцяти днів по вибуху аґресії. Літунські оборонні сили Европи в тому самому часі виноситимуть 4,000 машин. Французький представник Герве Альфанд заявив, що Франція цього року здійснить свою збройєневу програму, а нові труднощі виникнуть тільки 1953 року, коли Франція потребуватиме додаткової помочі від ЗДА в висоті 600,000,000 долярів. Сама Франція видає на збройєння 3,400,000,000 долярів. Бельгійський представник Андре де Стерке подав до відома, що його країна сповнить збройєневу програму в цьому році, хоч військову службу обмежено з 24 місяців до 21 місяця. Американський представник Вільям Г. Дрейпер мол. підкреслив поступ у збройєнні Европи в порівнанні з тим, що було в лютому ц. р. Европа має більше війська і воно краще озброєне, тепер там знаходиться 45 літовищ, а після закінчення війни були тільки десять. Канада обіцяла висилку зброї до Европи.

Китайські червоні з чолобитнею в Сталіна

Москва. — Тут офіціяльно повідомлено, що минулого вівтірка Сталін прийняв на окремій авдієнції в Кремлі комуно-китайського прем'єра і міністра закордонних справ Чоу Ен-ляї та головних членів його делеґації, започатковуючи з ними розмови на тему совєтсько-китайських стосунків і загальної комуністичної стратегії в світі. На конференції, крім Сталіна, із совєтського боку були приявні: заступник прем'єра та колишній міністр закордонних справ і член Політбюра Вячеслав Молотов, теперішній совєтський міністр закорд. справ Андрей Вишинський — та якийсь М. Т. Федоренко, шеф далекосхідного відділу в совєтському міністерстві закорд. справ. З китайців, крім прем'єра, в нарадах взяли участь шефи політичної, військової і господарської делеґацій. В повідомленні не сказано, про що саме говорили совєтські і китайські володарі в Кремлі, але загально вважають, що на цих початкових нарадах заторкнено всі головніші проблеми совєтсько - китайських відносин та загального міжнародного положення в світі, зокрема положення в Кореї та евентуального відновлення і поширення повної війни на випадок заломання переговорів в Панмунджом.

Червоні в Кореї знову протестують

Токіо. — Зв'язковий комуністичної делеґації на перерваних хвилево переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї передав вчора аліянтському зв'язковому новий протест, в якому закидується аліянтському командуванню, що воно не поробило всіх заходів для охорони місця переговорів перед постійним порушуванням його невтральности. Тимчасом аліянтські суперфортеці виконали попереднього дня, вночі нову масову атаку на ворожі воєнні об'єкти в північно-корейській столиці Пйонґянґ, — скидуючи там понад 350 тон бомб. На сухопутньому фронті приходило тільки до незначних патрульних сутичок і перестрілів.

Президент дальше проти насильної видачі полонених

Вашинґтон. — Виявом наставлення президента до питання виміни полонених це його лист до кап. Шарла Ювінґа, старшини розвідки ЗДА в Кореї. Цей старшина написав президентові листа, в якому стверджує, що він розмовляв з полоненими й переконався, що багато з них прагне радше згинути, ніж повернутися під владу комуністів. Тому Ювінґ такої думки, що неможливо цих нещасних змушувати вертатись до їхньої уярмленої батьківщини. У відповіді, президент висловлює погляд, що військові чинники Об'єднаних Націй в Кореї не можуть змушувати полонених проти їхньої волі вертатись на обшири, зайняті комуністами, як цього вимагають червоні делеґати на розмовах в Панмунджом. Президент тієї думки, що американці „не повинні вживати багнетів", щоб змусити полонених повернутися до рабства й навіть певної смерти з рук комуністів. Розмови Ювінґа, як підкреслив президент лише зміцнюють моральні позиції, що на них стоять представники ОН в розмовах з червоними, себто позиції супротиву домаганням червоних репатріювати усіх військовополонених, навіть проти волі тих полонених.

Помер Курт Шумахер

Бонн, Німеччина. — На 57 році життя помер д-р Курт Шумахер, провідник німецької Соціялістичної партії. Немічний тілом, — у першій війні він стратив руку, а пізніше йому відтяли ногу в наслідок недуги, що її набрався під час перебування в концентраційному таборі, — Шумахер виказував велику силу духа. Провідник німецьких соціялістів безкомпромісово виступав проти гітлеризму і комунізму та менше дбав про „чистоту соціяльної доктрини", як про те, щоб Німеччина здобула назад свою честь, незалежність та соборність. Тому мав ворогів навіть у рядах своєї партії, але все таки його знову вибрали провідником партії. Коли соціялісти не здобули першого місця при останніх виборах, Шумахерова партія зайняла опозиційне становище до уряду канцлера Аденауера. Шумахер виступав проти приступлення Німеччини до Північно Атлантійського Пакту і проти Пляну Шумана, бо був переконаний, що Німеччина не займає в цих організаціях належнього їй становища. Іноземці відчували в його гарячих промовах посмак німецькцького націоналізму. Шумахер народився 1895 року на території, що пізніше належала до Польщі під назвою Коридору. Звідси, мабуть, походить його загострене відчування національної проблеми, яку він ставив вище понад соціялістичне доктринерське вчення. Шумахер не був жонатий і все своє життя присвячував публічним справам.

Папа Пій XII за об'єднання Німеччини

Рим. — В Берліні відбувається 75 Католицький Конґрес, на який з'їхалися 100,000 німецьких католиків з усіх зон Німеччини. Папа Пій XII вислав послання до німецьких католиків, в якому домагається об'єднання Німеччини. „Ви прийшли зі Сходу і Заходу, щоб голосно заявити: „Ми маємо бути разом, а роки випробування не то, що не розділили і не поділили нас, але ще утвердили в нас свідомість, що ми браття і сестри, і зміцнюєм нашу волю такими залишитися". В політичних кругах підкреслюють, що досі Папа Пій XII ще ніколи ясно не виповівся в справі об'єднання Німеччини. Папа гостро виступив проти матеріялізму. Він пише в своєму посланні, що німці кожної днини мають нагоду бачити наслідки матеріялізму, який твердить, що „матерія — це єдина річ, що існує". Віра ставить духа понад матерію, а матеріялізм робить з одиниці тільки окреме число в громадянстві.

СТАЛІН СКЛИКАВ З'ЇЗД КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ СССР НА 5. ЖОВТНЯ

ПЕРЕДБАЧУЄТЬСЯ СКАСУВАННЯ ПОЛІТБЮРА І ОРГБЮРА ТА ВСТАНОВЛЕННЯ „ПРЕЗИДІЇ" ПАРТІЇ; ПРОГОЛОШЕНО НОВУ ГОСПОДАРСЬКУ П'ЯТИРІЧКУ; МАЛЄНКОВ БУДЕ ГОЛОВНИМ ЗВІТОДАВЦЕМ, ЗМІНЕНО ТЕЖ ОФІЦІЯЛЬНУ НАЗВУ ПАРТІЇ.

Москва, 21. серпня. — Сталін, як генеральний секретар Центрального Комітету Всесоюзної Комуністичної Партії (большевиків), відомої під скороченою назвою ВКП(б), проголосив вчора скликання до Москви на 5-го жовтня ц. р. чергового з'їзду цеї партії, на якому заступник Сталіна Георгій Маленков буде головним звітодавцем та на якому, правдоподібно, промовлятиме теж Сталін. В програмі з'їзду передбачується, між іншим, скасування всемогутнього досі Політбюра партії та встановлення на його місце Президії, що буде головним виконним органом партії в часі між з'їздами. — Буде повалене теж менше відоме Організаційне бюро — (Орґбюро) партії, функції якого виконуватиме секретаріят партії. Саму назву партії, що досі називалась: Всесоюзна Комуністична Партія (большевиків), змінено на: Комуністична Партія Союзу Совєтських Соціялістичних Республік. Крім того, зміняється теж офіціяльну дефініцію партії, яка досі звучала: — „Всесоюзна Комуністична Партія (большевиків) є аванґардом кляси трудящих СССР, найвищою формою його клясової організації." Нова дефініція звучить: „Комуністична Партія Совєтського Союзу є добровільним боєвим союзом однаководумаючих комуністів, зорганізованих з людей кляси робітників, трудових селян і трудової інтеліґенції." Тим самим, до дотеперішньої „кляси робітників", додано ще й „трудящих селян і трудову інтеліґенцію." Введено зміну теж в дефініцію члена комуністичної партії. В дотеперішній дефініції було сказано, що „членом партії вважається того, хто визнає програму партії, хто працює в одній з її організацій, хто підпорядковується постановам партії та платить членські внески." Нова дефініція члена партії звучить: — „Членом комуністичної партії може бути кожний працюючий громадянин Совєтського Союзу, хто не експлуатує праці інших трудящих, хто визнає програму і статути партії, хто активно допомагає в їх здійснюванні, хто працює в одному з органів партії та виконує всі постанови партії." Важливе в цій зміні те, що членство партії обмежується до громадян Совєтського Союзу, які не експлуатують інших громадян. Введено теж низку інших змін, між ними й в обов'язках членів партії, які повинні „всіми засобами активно скріплювати оборону совєтської батьківщини перед аґресивними акціями її ворогів." Крім того, передбачено теж цілий ряд організаційних та структуральних змін, до найважливіших з яких належать згадане скасування Політбюра, та заступство його Президією, яку вибиратиме Центральний Комітет. Важливою справою на з'їзді буде проголошення нового господарського п'ятирічного пляну, метою якого буде збільшення на 70 відсотків господарської продукції. Плян покриватиме період часу від 1-го січня 1951 року до 31-го грудня 1955-го року, отже практично він вже почався. У Вашинґтоні, Лондоні та інших західних столицях добачують в новому з'їзді комуністів в Москві головно пропаґандивні цілі, бо в совєтській диктатурі всеодно ніхто, крім Сталіна, не має голосу. У Вашинґтоні вважають — що призначення Маленкова на головного звітодавця на з'їзді, потверджує здогади, що власне Маленкова Сталін приготовляє на свого наступника на престолі червоного царя в Кремлі. Ані у Вашинґтоні, ані в Лондоні і Парижі не сподіються будь-яких змін у внутрішній чи закордонній політиці у висліді того з'їзду. На нього звертається увагу, бо це буде перший з'їзд комуністичної партії СССР після другої світової війни. Останній з'їзд тої партії відбувся — безпосередньо перед другою світовою війною в 1939 році.

Югославія бажає порозуміння з Туреччиною

Білгород, Югославія. Маршал Тіто заявив вчора групі турецьких кореспондентів, що Югославія готова почати переговори в справі політичного, господарського і військового порозуміння та договору з Туреччиною. Тіто твердив, що між Югославією і Туреччиною наступило основне поліпшення відносин, бо обидві країни найбільше заінтересовані в обороні своєї незалежности і суверенности в теперішньому міжнародньому положенні і це створює передумову не тільки політичного і господарського, але теж і — військового порозуміння між ними. Тіто додав, що після заповіджених вже відвідини в Туреччині югославської місії, — туди виїде на відвідини теж делеґація членів югославського парляменту. Обговорюючи проблеми взаємної безпеки, Тіто твердив, що він є її прихильником та змагає до військової співпраці з іншими країнами, хоча формальні договори були б — по його думці — необхідні щойно на випадок фактичної аґресії.

ЗНОВУ ВИЇМКОВЕ ПОЛОЖЕННЯ В СТОЛИЦІ ІРАНУ

Тегеран, Іран. — В Тегерані, столиці Ірану та його околицях, проголошено вчора знову виїмкове положення, з уваги на неможливість вдержати без нього лад і порядок. Проголошення виїмкового положення є безпосереднім наслідком останніх вуличних боїв між націоналістами і комуністами. Рівночасно повідомлено про резиґнацію дотеперішнього директора поліції та найменування нового. Демонстрації і сутички на вулицях продовжуються. Вчора рано комуністи знову напастували двох американських вояків з місцевої американської військової місії, що були припадково на вулиці. Місцеві купці відмовляються відкривати свої крамниці та домагаються більшої поліційної охорони. До більшої комуністичної демонстрації дійшло вчора тільки перед спаленим націоналістами комуністичним будинком. Озброєна поліція безупину патролює по вулицях, зокрема в купецьких районах, та розганяє демонстрантів. Впродовж вчорашнього дня новий президент нижчої палати іранського парляменту прийняв на авдієнції американського амбасадора Л. В. Гендерсона, заявляючи йому, що Іран не очікує жадної безпосередньої допомоги від Злучених Держав, натомість бажає, щоб Америка не допомагала Англії в її спорі з Іраном та не вмішувалася у внутрішні справи Ірану, пригадуючи амбасадорові довгий іранський кордон зі Совєтським Союзом.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЗАСІВ ВОЛІ, ЧИ НЕВОЛІ?

Проблема американської політики відносно Совєтського Союзу становить сьогодні силою обставин вихідний пункт американської закордонної політики взагалі. Нічого дивного, що ця проблема є теж одним з головних арґументів в теперішній передвиборчій кампанії.

Загал наших читачів вже мав можність основно поінформуватися про становище обидвох партій власне в цій справі. Коротко повторюємо: Республіканська партія, і її кандидат ген. Двайт Айзенгавер особисто, заявилася в користь зміни дотеперішньої офіціяльної „політики здержування" в користь „визвольної політики", підкреслюючи при тому бажання, досягнути цілі такої „визвольної політики" виключно мирними засобами. В республіканській плятформі того виразно не сказано, але в передконвенційних заявах та з інших нагод республіканські лідери теж досить виразно заявились, що вони є проти американського заохочування до повстань в Совєтському Союзі, бо це дало б совєтській поліції тільки нову нагоду криваво розправитись зі своїми противниками. Цим можна теж вияснити становище ген. Айзенгавера, який відкинув конкретні пропозиції Керстена щодо негайного використання призначених Актом Взаємної Безпеки фондів на підтримку визвольних змагань поневолених Москвою народів.

Дуже подібне становище зайняла теж Демократична партія, ставляючи собі за мету „більш динамічну" закордонну політику відносно Совєтського Союзу. Пляни і переконання Демократичної партії в цій справі тільки дещо інакше зформульовані, але по суті вони ті самі: „динамічна", але обережна „визвольна політика" в теорії, що з уваги на рекомендовані засоби може залишитись в практиці тільки досить пасивною політикою здержування.

Американська публічна опінія в цій справі поділена. З загальних голосів преси та інших заяв можна б вносити, що велика частина, якщо не більшість, була б за тим, щоб Америка всіма можливими мирними засобами — аж „на коротко до війни" — почала пробивати залізну заслону та дала активну політичну, моральну і матеріяльну допомогу визвольним змаганням поневолених народів. Це та частина американської опінії, що думає категоріями великої Американської Традиції та здає собі справу з дійсности і тенденції її розвитку.

Друга частина американської опінії, між ними і чимало видатних та відповідальних американських державних мужів, стоїть на становищі теперішньої офіціяльної політики Державного Департаменту та концепцій Джорджа Кеннана, який радить Америці не забирати жадного становища до майбутнього порядку на Сході Европи, бо, мовляв, „як ми можемо сказати, чи дана національна група бажатиме незалежности, чи федерації, якогось спеціяльного самоуправління, чи взагалі жадного самоуправління, як довго ми нічого не знаємо про психологічну атмосферу, в якій ці влаштування будуть діяти?" Іншими словами, ми не знаємо сьогодні волі цих народів і тому краще не забираймо становища.

Нюйоркський „Ди Вол Стріт Джорнал" з 19-го серпня в редакційній статті цитує ці слова Кеннана, називає їх „суттю справи" та „засівом волі" і рекомендує їх офіціяльній американській політиці теж на майбутнє, зокрема обом кандидатам на нового президента країни. Таке становище, звичайно, має більше прихильників, які не хочуть або не можуть ще здати собі справи, що теперішня трагедія світу є прямим результатом подібного становища демократій тоді, коли поневолені Росією народи цілком виразно і недвозначно виявили свою волю та „психологічну атмосферу", проголосивши свою суверенність на своїх територіях після розвалу царської тюрми народів в результаті першої світової війни, та складаючи мільйони жертв за здійснення того свого бажання та створення своїх суверенних держав на руїнах рабовласницької большевицько-російської імперії. Цею своєю іґноранцією і таким своїм становищем вони не тільки не засівають волі, але навпаки, закріплюють неволю та промощують шлях для її дальшого поширення.

ЧИ Є „РУССКІ" В АМЕРИЦІ?

На це питання непоінформовані відповідають баламутно, й тому треба справу висвітлювати, щоб баламутство не ширилось і щоб непоінформованих не було.

Царська Росія вперше зробила спробу поселення на американськім континенті, коли в 1792 р. вислала місію російської православної церкви на Аляску. Але продавши цю територію Америці, вона негайно в 1867 перенесла місію до Сан Франсіско, в Каліфорнії. Однак там майже не було вірних, отож в 1905 р.. місія перенесла свій осідок на Схід, до Ню Йорку.

Проте, і в Ню Йорку ані загалом в цілих Злучених Державах ще тоді „русских" не було, бо „русскі" з Росії до Америки не еміґрували. Їхня еміґрація була спрямована на схід, до Сибіру, в Туркестан і на Зелений Клин. Одночасно еміґрувало туди також багато українців і білорусів.

З Росії до Америки еміґрували масово поляки, жиди, литовці, а в розмірно малій кількості українці (з Волині і Київщини), білоруси, лотиші, естонці. Статистика за р.р. 1820-1914 подає, що з Росії до Америки виеміґрувало в тім періоді 3,260,000 осіб.

Для кого ж тоді була російська православна місія в Ню Йорку?

Вона була для галицьких і закарпатських „русофілів", великої маси несвідомих, збаламучених людей, які називали себе „руснаками", „русинами", „росіянами", „русскими", а по-англійськи одним словом Russian. Рахували, що тих „русских" православних було велике число, і у всяких статистиках виходило ,,що „росіян" у Злучених Державах є сотні тисяч.

Дивне це було, що можна створити таку фікцію, що в країні, де дійсних „русских" було може кілька десяток осіб, статистика подає кілька сотень тисяч осіб. І це ненормальне явище, що створило таку фікцію, є одною з трагедій української нації у часах її неволі, її бездержавного існування. Це є лепта бездітної вдовиці ворогові, Москві — навіть далеко на вільній землі Вашинґтона. Це один з болючих доказів, які жертви може понести нація бездержавна, бо коли б Україна була незалежною державою, то певно, що такої події не було б.

Правда, в Америці появлялись російські газети від початку цього століття, але це не було для „русских" з Галичини чи Закарпаття, а для іміґрантів, які прибули з Росії, переважно для жидів, поляків, литовців, а також для малого числа малограмотних „малоросів" і білорусів. Наші „русофіли" і не розуміють російської мови, а їхні газети пишуться мішаниною різних мов, яку названо тарабанщиною.

Аж в 1922 р. прибуло до Америки кілька а може й кільканадцять тисяч „русских", збігців армії Врангеля. Потім значніше їх число приїхало як ДП в останніх 5 роках. Все ж таки їхнє число не творить більше як 10-ої частини тієї великої маси буцімто „русских", які є українського походження, поселились у Злучених Державах протягом 80 років, а які тільки прозвали себе „русскими", а насправді є жертвами безпросвітку й ворожої пропаґанди.

В. Л.

Іван Кедрин

Польська квадратура кола

2. На половині дороги до українців

Коли б польські політичні центри, які — так мовити б — вже офіційно стали на становищі, що тільки зміна політичної мапи на Сході Европи з одної великої Росії (без уваги на її назву і устрій) на кілька національних держав може ґарантувати майбутню безпеку Польщі, коли б ці польські політичні центри хотіли бути послідовні, то м у с і л и б змінити також свій засадничий підхід до народів, що саме мають державницькі аспірації на Сході Европи, зокрема та особливо до українського народу. Під отими польськими політичними центрами розуміємо і лондонський екзильний уряд з Радою Народовою і політичний осередок п. Міколайчика в ЗДА. Шо не можна одночасно говорити про розпад нинішньої Росії, як про своє спасення, і лаяти колишньою мовою Романа Дмовського Україну, то це польські політики вже зрозуміли. І тому вони час до часу компліментують українців та говорять про своє бажання дійти з ними до „порозуміння". Але й на цьому крапка. І тому те порозуміння беремо в „лапки", бо не тільки в практиці, але й у теорії воно виглядає досить кумедно.

Передусім польські політичні діячі, які здають собі вже справу з небезпеки існування могутньої і велетенської російської імперії та раді б бачити над Дніпром самостійну Україну, повинні пригадати собі, що на політичній еміґрації існує український екзильний уряд, що Україна мала вже свою державу, що українці вважають, що ця їх держава є тільки окупована большевиками і що ці правди складаються на нинішнє політичне кредо в с ь о г о українського політичного світу, від ліво-соціялістичного до право - н а ц і о н а лістичного включно. Отож польські політичні діячі, ті, що активно займаються політикою, повинні зрозуміти, що говорячи про потребу української держави та про польсько-українське порозуміння, треба вживати такої номенклятури, яка виключає будь-які непорозуміння. Іншими словами: ми ніде, в ніякій дебаті лондонської Ради Народової ані у звітах з будь-яких з'їздів тих партій, що становлять центр п. Міколайчика, ані словом не чували й не читали про український Державний Центр на еміґрації, про Українську Національну Раду, про її Виконний Орган, про його уманадатованих репрезентантів в різних країнах. Зате ми читали про застосування права самовизначення до країн, що нині входять в склад Сов. Союзу, зокрема до народу українського. Дозволимо собі пригадати польським діячам, які так соромливо декларують своє становище до східньо-европейської проблематики взагалі та до українців зокрема, що те саме становище займає навіть ославлений СОНР, Союз Освобожденія Народов Росії, і те саме становище прийняв Американський Комітет, очолюваний раніше п. Лайонсом, потім адм. Кірком, тепер віце-адм. Стівенсоном. Тому, коли ці польські політичні діячі уявляють собі, що українці захлипуються від захоплення такою польською поставою, то вони грубо помиляються. Український політичний світ вже настільки виріс із пеленок, що тільки зовсім інша мова могла б переконати його, що польська політична думка дійсно переставилась на інші рейки і що дійсно в цій новій польській політичній концепції українська держава є першорядним та невідлучним чинником. Не признання українському народові, як якимсь бушменам чи іншому пів-дикому племеневі, права самовизначення, а признання вищезазначеного українського засадничого становища про Українську Народню Республіку та її теперішній екзильний Державний Центр — стане доказом бодай формального поважного і пристойного становища до української політичної проблематики.

Очевидно, що термінологія це річ формальна, хоч вона є також свідоцтвом певної еволюції думки та настроїв. Суттєва зміна польської політичної думки може показатися тільки у зміні дотеперішнього польського становища до західньо-українських земель (польською термінологією: „східніх кресів"). Іншими словами: є річчю неможливою говорити про російську небезпеку й про потребу повстання (по-нашому — віднови) української держави, та водночас зберігати смертельний спір з українцями, спір, що вже викликав стільки пролитої крови і надалі грозить повторенням такої самої трагедії. Коли польська політика (байдуже, хто її репрезентує) признає, що для Польщі й усього польського народу є два ворожі фронти, які були причиною смерти Польщі і грозять нею на майбутнє, фронт протинімецький і проторосійський, то примітивна логіка каже зліквідувати існуючий фронт протиукраїнський. І таксамо примітивна логіка каже, що той фронт існуватиме так довго, як довго та польська політика вперто, не навчившись нічого з усіх своїх трагічних лекцій в минулому, буде торочити своє гасло „Львів", і стоятиме далі на непорушному принципіяльному становищі — східніх кордонів з-перед 1939 року.

На жаль, польський політичний світ не вміє вийти з того сліпого кута, в якому опинилася теперішня його думка. Польські політики з часів передвоєнної Польщі уявляють собі тільки дві можливості: або завернути до кордонів із ризького миру (Збруч), або капітулювати, себто односторонньо зректися з своїх претенсій. Очевидно, що вибіраючи між цими двома можливостями — стоять на становищі своїх „історичних прав" і вимагають завернення до передвоєнного стану. Таке становище зформулював у березневій дебаті Ради Народової в Лондоні колишній директор департаменту віровизнань в міністерстві освіти й віровизнань у Варшаві п. Окуліч (колись член ліво-ліберального Клюбу Праці, що його головою був пок. Ст. Тугут, потім член проурядового санаційного ББ, Безпартійного Бльоку, і його наслідника ОЗН, Обозу З'єднoчення Народового). Отож п. Окуліч (цитуємо за часописом „Справа Польска", Ню Йорк) „є рішучим прихильником польсько-українського порозуміння, але не за ціну одностороннього зречення з 600-річної історичної спадщини Річипосполитої". І більшменш в такому самому стилі говорили й інші члени Ради Народової. Характеристичною рискою в с і х цих думок є нехіть зректися давніх позицій та повне невміння шукати нових: ніхто з отих польських політиків не розуміє, чи не хоче розуміти, що 1) польсько-українська проблема, це проблема визначення спільних та суперечних точок у політичних концепціях обох народів, 2) завданням такого порозуміння була б ліквідація фронту польсько-українського для збереження тих інших фронтів, що їх зліквідувати неможливо без ліквідації своєї державницької амбіції, 3) польсько-українське порозуміння мусить бути конструктивне в усіх точках, себто також у спірній точці боротьби за Львів і Галичину та Волинь. Іншими словами: польсько-українська проблема це не є т і л ь к и боротьба за Львів, бо це є створення спільного фронту за відзискання і вдержання держав Польщі й України, — але всяке порозуміння буде безвартне, нещире, ілюзоричне і в дальшій політичній практиці цілком нереальне, якщо воно не розв'яже якоюсь новою конструктивною концепцією спір за Львів і Галичину-Волинь, також концепцією, яка власне була б обостороннім порозумінням, в ім'я спільних інтересів. Так, як це водиться в усьому світі й за залізними законами політики, яка не полягає ані на односторонніх максималізмах, ані на ультиматумах і капітуляціях, тільки на компромісах, і на на гістерії, тільки на доцільності і логіці.

Н. К.

ВИБІР ПРОФЕСІЇ

Молодь, що постановила здобути високу освіту, завжди стає перед проблемою: що ж студіювати, який вибрати фах?

Дехто з нас ставить собі таке питання зараз по закінченні школи, дехто трохи пізніше, а в декого ця проблема розв'язана ще перед матурою. Ще в ранніх юнацьких роках відзивається голос покликання і ті, які ідуть за ним, рідко помиляються.

Але таких щасливих мало.

Модерні досвіди у середньому шкільництві дозволяють тепер досвідченим педагогам уже заздалегідь окреслити напрям здібностей даної одиниці. На жаль, більша частина нашого покоління української молоді не могла мати такого педагогічного догляду в середній школі. Тому часто на вибір професії впливають, або намагаються вплинути наші найближчі, передовсім батьки. Часом радять добре, часом їх рада є мильна, в результаті чого незадоволення з нашої професійної праці. Це є непомильною ознакою, що ми не пішли властивим шляхом, іншими словами — вибрали не свій фах. Тому першим і найтяжчим завданням молодого студента є рішитись вибрати фах.

Коли з тих чи інших причин ми постановили бути інженером, перед нами відкривається дуже широке поле. Після перших семестрів підготовки, ми вже можемо цілком сміло сказати, яка ділянка нас найбільше інтересує. Якщо ми маємо мистецькі здібності, рішаємось посвятитися архітектурі; коли любимо нудну але плідну працю в ляборадорії — будемо хеміками; коли інтересує рух машин — берім, машинобудівельний відділ, а кого цікавить електрика, хай остається їй вірним і використає свої здібності в цій ділянці..

Вибравши професію, ми зацікавимось її будучим та можливостями студій.

Індустрія, а спеціяльно американська, розвивається дуже швидко. З цим зростом росте запотребування на інженерів. Статистика вказує, що річний випуск усіх американських технічних шкіл під сучасну пору не покриває навіть двох-третіх запотребування індустрії.

Можливості студій в Америці є величезні. Тут високі школи багато доступніші нашій молоді, ніж де б то не було. Кожне більше місто має найменше одну високу школу. Крім того, є ще державні (стейтові) школи. В цих школах навчання є дуже часто безкоштовне або за мінімальною оплатою. Коли хтось не має змоги платити за навчання, тоді він може одержати стипендію чи запомогу від доброчинних організацій, які мають на це відповідні фонди.

Сьогодні, порівнюючи, є ще мало студентів серед нашої молоді. Тому ми, студенти техніки, об'єднані при Т-ві Українських Інженерів, постановили іти з допомогою всім тим, що бажають студіювати техніку. Ми радо послужимо інформаціями всім тим, які ще не почали студії на вищих школах. Товариство під сучасну пору має каталоґи з усіх технічних шкіл, як також аплікації для вступу і багато інформацій в справі стипендій. Також просимо всіх студентів-техніків, які студіюють в американських технічних школах, зголоситись до Т-ва Інженерів, подаючи короткі дані про себе і школу, включаючи фах і рік навчання. Зголошення слати на адресу голови Т-ва Студентів-Техніків: Wolodymyr Wolowodiuk, 238 East 2nd Street, New York 9, N. Y.

Перевірка націоналізації в Англії

Зараз після закінчення другої світової війни перебрали владу в Англії соціялісти, бо консервативна партія залишилася при виборах у меншості. Будучи при владі, соціялісти почали націоналізувати деякі галузі промисловости. Вони удержавнили могутню вугільну промисловість, взяли під державний заряд залізниці, а також моторову комунікацію. Англійські соціялісти робили це не так, як російські комуністи. В Англії давали відшкодування за ту приватну власність, яку забирала держава під свій заряд. Консервативна партія гостро виступала проти удержавнювання, але соціялістична більшість її завжди переголосовувала.

Та прийшов час, що консерватисти прийшли знову до влади. Уряд прем'єра Черчила зачав віднаціоналізовувати деякі галузі національної господарки. Вже законно передали приватникам усю знаціоналізовану моторову промисловість, та задумують цю акцію продовжувати. Соціялістична партія грозила, що коли вона знову прийде до влади, то ті приватники, що відкуплять від держави свої підприємства, будуть пошкодовані, бо держава не буде їм платити додаткових коштів, що виникнуть у зв'язку з перебранням і поновним відданням державі своїх підприємств. Та коли прийшло до голосування над віддержавненням автобусових фірм — то соціялісти не згадували вже про свої погрози.

Тепер визначний англійський соціяліст, який був підсекретарем у міністерстві закордонних справ Ернест Дейвіс написав брошуру під заголовком „Проблеми публічної власности", в якій робить перелік дотеперішньої націоналізації, та одночасно провірює справу удержавнення. До цієї книжечки написав передмову красвий секретар соціялістичної партії Морґан Філіпс який заявляє, „що в ніякому випадку не треба дивитися на працю Дейвіса як на офіційну партійну заяву".

Та все ж таки цікаві помірковані погляди оцього визначного англійського соціяліста на справу удержавнення. Він сміливо стверджує, що „в жадному випадку не здійснилися ті користі від удержавнення п р о м и с лу, яких громадянство очікувало". Тому автор бажає „переоблікувати справу націоналізації", та продумати її основно, заки партія піде до нових виборів. „В майбутньому, пише Дейвіс, соціялісти мусять бути приготовані братися за нові методи організації вже удержавнених індустрій та думати про нові форми публічної власности.

Автор висловлює думку поміркованого партійного крила. Він виразно заявляє, що тепер „уважається помилковим бути доктринером", хоч і додає, що й далі існують причини, які зродили думку про націоналізацію. Практичність Дейвіса і брак усякого доктринерства в цього англійського політика бачимо найкраще в цьому цитаті його праці:

„Де публічна власність буде краще служити громаді, як це робить приватне підприємство, і де публічна власність і в інший спосіб може причинитися до здійснювання соціялістичної програми, то там треба її здійснювати у відповідний час"..

При кінці своєї праці Дейвіс подає своїм читачам деякі проблеми, що над ними мають вони думати. Ось ці питання: Чи публічна корпорація являється найкращою формою управління націоналізованих промисловостей. Чи надіються, що націоналізовані промисловості повинні приносити дохід. Яку контролю мають мати влада і парлямент над удержавненими концернами. В який спосіб треба б приєднати робітників і споживачів до удержавнених промисловостей.

Іван Смолій

БУДІВНИЧИЙ СОНЯШНОГО ПРОСПЕКТУ

(Оповідання)

(6)

А недавно зупинився у своєму гулянні. Це, коли влюбився в тебе і забажав приподобатися твому батькові.

— Ваш хід — промовив Сальмон.

Я стрепенувся, глянув на столик. Фіґури стояли змішані як вояки двох боєвих ліній, що зійшлися в рукопашному бою. Мені стало дивно. Хіба це я грав? Хто зробив оці нерозважні, безплянові ходи? Моє ліве крило лежало нерозвинене, а праве ось-ось стане розторощене. Тут же зараз і програ! Я читав плян Сальмона, він був солідний, майже певний. Один хід, два, три... Йому треба шість ходів. Сьомий кінець. І здається нема рятунку для мене.

— Го-го. Бачу гра доходить до драматичної точки. Швидко. Ми навіть не нагулялися — почув я в тій хвилині за собою голос Якова. А крайчик твоєї шовкової сукні замерехтів тут же біля мене з другої сторони, я навіть відчув несподіваний доторк, мимовільний ніби, та приголомшуючий у своїй безпосередності. Я чув твій віддих.

Мені стало невимовно соромно за себе. Нараз забажалося не зазнати перед тобою того приниження прогри. Бажання було таке міцне, що я на мить не в силі був зібрати до купи думок.

— Ваш хід — повторив Сальмон.

Тепер він випроставсь у вигідній позі, заговорив до тебе. Ти присіла недалеко. Сальмон став у розмові з тобою жартівливий і дотепний, а Яків помовчував, зосереджений на нашій грі.

— От і ситуація — промовив він згодом, ніби помагаючи мені в моїх гарячих мірkуваннях. Майже безвиглядна. Але шахи... гра тисячів можливостей, тисячів комбінацій. Щоб тільки доглянути їх впору.

Я слухав його слів, здавалося пустих фраз, але вони родили нові думки. Я згадав нараз, як залюбки розв'язував ломиголовки матів у двох, трьох ходах. Там теж видавалося безвиглядним, неможливим, поки нараз по довгих шуканнях і спробах відкривалася дивна неописана можливість розв'язки, щось дивне у своїй простоті і невхильності. Так, серед цього калейдоскопу ситуацій, серед споводного неладу можна знайти інколи залізну конструкцію ладу, невхильности, незмінности, майже математичну формулу, що лягає в основу обчислень ґіґантичних будівель. І вона існує в кожній ситуації. Це той єдиний, правильний хід. Великі мистці знають його, тому вони й мистці.

Я розглядав десятки можливих комбінацій, але моя програ здавалася неминучою. Шість ходів. Сальмон жартував з тобою і в цьому його вмінні вести розмову, пересипану анекдотами й жартами, я відчув його безперечну вищість над собою. Ти мабуть дивилася на мене, але я не мав відваги глянути в цю сторону.

— Хм — хмикнув Яків розчаровано й прилучився до вашого товариства.

Тепер біля шахового столика я був сам. Замість про свій хід, я думав про дивну поведінку Якова. Чому він такий приязний до мене? Хіба це приязнь? Ні. Але він хоче моєї вигри. Цей вечір — теж його комбінація. Дякуючи йому, мене покликали сюди. Мабуть Яків дав мені просте завдання, я мав розторощити, принизити Сальмона. Це потрібне Якову. Я цього не виконував і він був невдоволений. Але навіщо йому це все?

Я прислухався до вашої розмови, до його частих реплік у твою сторону, і нараз збагнув це, чого досі не додумувався. Яків теж залюблений у тобі, але його любов замаскована, затушована позою безжурного весельчака. Але вона не менша нашої, може й небезпечніша. Він боїться Сальмона. А мене розглядає як пішака, зі мною йому упоратися не буде важко.

Я сидів над доскою і видався собі тут інтрузом і дурнем серед цього світу інтриг і замислів. Зроблю будь-який хід, щоб швидше закінчити гру: От хоча б хід дамою, яка ще в мене зосталася. Вона без значення, їй бракує опертя, зв'язку з другими фігурами. Я міг би віддати її тепер без жалю, подумав я, і в тій хвилині затримав віддих, увесь пройнятий почуванням, що його зазнають мабуть тільки шукачі золота, доглядівши вперше в піску золоте зеренце.

Я знайшов розв'язку і дивувався її простоті. Сальмон занедбав оборону, зовсім слушно легковажив мене, націлений на швидку вигру. Мені треба один, два підготовчі ходи. Це наблизить Сальмона до неминучої ніби вигри. Я зробив хід, стукнувши навмисне фіґурою.

— Нарешті — промовив Сальмон, вертаючи до гри. І ви обидвоє з Яковом присунулися ближче. Я переловив твій погляд ніжний, приязний і знову похилився над столиком, тремтючи злегка зі зворушення і напруження.

Сальмон думав над моїм несподіваним ходом. Його очевидно бентежило, що я понехав всяку оборону, розвиваючи позицію, якої використати не матиму вже часу. Він хвилину вагався а потім пішов наміченим шляхом, що його я знав наперед. Мій другий хід збентежив його ще більше, але його вигра була вже так близько, що відвести його від наміченого пляну не міг.

Яків приглядався мовчки і нетерпеливився. Він збірався відходити і тільки ждав, щоб побачити ще один мій хід.

Я зробив його. Хід дамою був, здавалося спершу, безтолковий і авантюрний. Дама загрожувала Сальмонову даму і коня. І при цьому була без опертя, як кинена в жертву фіґура.

— Що ви робите? — вихопилося Якову, але він вмовк зразу. І Сальмон мовчав. З усіх можливих моїх ходів цього він не передбачав. Моя дама стояла тепер поперек його плянів. Усунути її було зовсім легко, але чи ж він на те піде. Це коштувало б Сальмона зміну позицій, відкриття його короля, виведення його дами з пляну у невигідну, замкнену позицію. І мою ініціятиву.

— Оригінально — потвердив у тій хвилині сторонній голос. Це підійшов Ромен. Прапор політехніки вгору, Зубер! — вдарив він мене по плечі дружньо з юнацькою бравурою, забувши мабуть на мить і собі про стриманість рухів і слова у цьому товаристві. Моє серце росло від цього щирого доторку.

Червоні п'ятна на обличчі Сальмона ніби побільшилися, він облизував часто згорілі уста, а мені здавалося, він кусав їх з напруження й хвилювання. Йому важко рішитися. Він був так близько вигри, ще всього три ходи треба б. І тепер можнє змінити позицію, у нього ще перевага, він може виграти. Але тут була така певна, негайна побіда. Його рука сягнула по мою даму, зняла її з доски.

— Ах, так! — вигукнув Яків у супровід моєму негайному ходові. Зашахований Сальмонів король відступив одно поле. І застряг. Ще два ходи і кінець.

— Ви бачили! Ви бачили! — гукав Яків, зовсім не пануючи над собою. — Це неймовірне! Неймовірне! Зубер! Зубер!

(Продовження буде)

ВІСТКИ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

Російсько-комуністичні часописи Советское искусство (ч. 44), Советская музыка (ч. 6) і Правда Украины (ч. 113) розпочали критику музичного життя на Україні. Композиторів, музикознавців і музик обвинувачується в відриві від совєтської дійсности. Валеріян Довженко, автор брошури про творчість українського совєтського композитора В. Косенка, 2 липня в Советском искусстве надрукував покаянного листа, в якому визнає свої „помилки", що заключаються в його національній обмежености. В. Довженко допустився тієї помилки, що як твердять часописи, високо оцінив творчість В. Косенка і посадив його в становище, яке належить лише представникам найвизначнішої нації — росіянам. В Харкові відбулося засідання управи союзу композиторів України. Переслухувалися нові твори харківських композиторів, творчість яких теж зазнала суворої критики. В їхній музиці не відбито сталінської дружби народів, працю робітників і колгоспників. Композитори не перебудували своєї праці відповідно з вимогами редакційної статті „Правди" про боротьбу з українським буржуазним націоналізмом.

Волинський національний хор (диригент О. Самохваленко) цього літа гастролює в провінційних містах Московської области. В репертуарі українські, російські і пісні країн народньої демократії.

Спочатку грабують, а потім дарують. Щоб доказати опіку старшого брата над меншими, Москва час-від-часу ілюструє свою щедрість. Наприклад, Московський університет подарував Ужгородському приладдя для наукових лабораторій на суму 250 тисяч карбованців. Московські професори приїжджають в Ужгород читати лекції.

Московська кіностудія випустила новий документальний фільм „Москва — Симферопіль", в якому знято сьогоднішній Харків, Запоріжжя, Дніпровську гідроелектростанцію, будови Південно-Українського каналу, а також мальовничі українські пейзажі.

Безперестанна партійна критика українського культурного життя привела до повного паралізування творчости українських мистців. Минулого року театри показали лише дві нових пєси. Цього року ще гірше. Боячись критики, комітет в справах мистецтв, який видає дозволи на постановку нових пєс, не відважується видавати таких дозволів до часу поки пєса не дістане схвалення вищих московських інстанцій. Советское искусство (2 липня) так і писало: „Склалась така ситуація, коли пєса, написана українським драматургом, потрапляє на сцену театрів республіки лише після того, як її поставлять в Москві. „Недаючи українському комітетові ніяких прав і в той же час за кожний його крок безглуздо критикуючи, московська преса всю вину скидає на цей безправний комітет. Мета такого терору очевидна: паралізувати діяльність українських драматургів і спонукати їх (для уникнення різних неприємностей) переключитись на російську мову. Советское искусство сугерує їм цю думку: „За останній час українські драматурги прийшли до висновку, що для уникнення тяганини, яка, як правило, чекає пєси в республіканському комітеті в справах мистецтв, краще всього поїхати в Москву і тут передати свою пєсу в театр. Нерідко постановка тієї чи іншої пєси на московській сцені являється ледве не єдиною гарантією того, що рано чи пізно вона побачить світло рампи і на Україні".

Московський музикальний театр імені Станіславського і Немировича-Данченка на літній естраді Москви показує зрусифіковану версію української опери „Запорожець за Дунаєм". До музики виготовлено нове лібрето, бо „старе лібрето опери, написане реакційним істориком М. Костомаровим, повне перекручень правдивих історичних подій і при тому перекручень націоналістичного, антипатріотичного характеру". В новому, написаному російським автором лібрето взято епізод коли в 1828-29 роках велика група козаків на чолі з кошовим отаманом Гладким втекла з турецького полону і приєдналась до російської армії. Змінено текст молитви запорожців: в ній вони тепер звертаються не до владики неба і землі, а до російського народу-визволителя, навіки спаяного з українським народом непорушнем братерством.

Український народній хор під управою Г. Вірьовки і державна заслужена капеля бандуристів Української ССР цього літнього сезону виступали на московських сценах.

(Л. Л).

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

„Щоб дати місце історичній правді"

(Відповідь інж. О. Бойдуника на заввагн п. О. Павлова-Білозерського)

Так закінчує п. Остап Павлів-Білозерський, свої зававаги на одну з моїх відповідей в інтерв'ю для „Свободи", а саме відповідей, що торкається ініціятиви і процесу консолідації.

Крім того, автор тих заввага, пише, що „Питання справжньої історії цієї консолідації, за якою поставився своєю повагою П'ятий Конгрес Американських Українців у своїй однодушній резолюції, має для всієї української громади важливе значення, бо тільки при знанні справжнього ходу консолідації в Европі може американсько - українське громадянство уявити собі свої завдання до цієї консолідації".

Я вповні погоджуюсь з тим поглядом, і тому, на основі протоколів, документів, записок і пам'яті, даю „справжню історію цієї консолідації", а тимсамим, даю місце історичній правді".

Але тому, що п. Павлів-Білозорський, у своїх заввагах пише, що „Спроба консолідації, яку пропонував ОУН в році 1945-тім в місяці серпні, навіть не могла мати ніяких успіхів, бо тоді ОУН під проводом Андрія Мельника стояла ще під обов'язуючою політичною програмою ОУН, ухваленою в серпні 1939", що ОУН „не могла знайти спільного ґрунту і спільної мови для утворення якоїсь форми консолідації з іншими українськими політичними організаціями", та що „Це могло статися щойно тоді, коли ОУН була вже тоді змінила свою програму, а не щойно на свому Третьому Великому Зборі в 1947", я змушений коротенько зупинитися, над консолідаційною акцією ОУН, вже навіть тоді, коли її обов'язувала програма з 1939 року, і ще не було „змін" з 1947 року, бо засадою ОУН є національно-державну рацію ставити вище групових інтересів. Щоб не забирали місця і часу, я не буду зупинятися над консолідаційними заходами українських націоналістів і ОУН до другої світової війни. Про це вже є доволі писано. Я зупинюся над тими заходами ПУН-ОУН в часі другої світової війни.

Фактично консолідацію українського громадянства для спільної дії в нових умовинах, викликаних і створених другою світовою війною, започатковано і зреалізовано за ініціятивою ПУН-ОУН на нараді в Коросні, дня 3-го жовтня 1939 року, яку скликав з рамени ПУН-ОУН, і якою проводив сл. п. полк. Роман Сушко, і в якій взяли участь представники українського громадянства, без різниці територіяльного походження та віроісповідної і політичної приналежности, а між іншими, також пп. д-р Степан Витвицький, д-р Ничка, д-р Блавацький, д-р Ванчицький, декілька священиків і т. д., у висліді якої то наради, започатковано творення Українського Центрального Комітету, у процесі якого то творення взяли додатково участь пп. Зиновій Пеленський (б. посол УНДО), Ржепецький, Е. Ю. Пеленський, інж М. Хроновят, та інші громадяни. У створеному УЦК і його теренових клітинах, примірно співпрацювали, як соціял-демократи, так і ліберал-демократи, як і націоналісти, аж до часу, коли у березні 1943 року УЦК рішив, більшістю соціялістів і ліберал-демократів, творити „Дивізію", що не відповідало визвольній політиці ПУН-ОУН, і взагалі українських націоналістів, які тоді вже розвинули могутній резистанс проти гітлерівської окупації України. — Тому то ПУН-ОУН не дав своєї згоди на творення тієї „Дивізії", і на тому співпраця з УЦК, а в тому й з її соціялістичною і ліберальною більшістю припинилася. Це далеко не означає, що ми не доцінюємо героїчної боротьби самої „Дивізії", яка не відповідає за політику. Коли до часу походу гітлерівської Німеччини проти Совєтського Союзу вистачав УЦК, як форма ладнання і консолідації українського життя, то зовсім інакші вимоги постали з хвилиною походу гітлерівської Німеччини проти Совєтського Союзу. Виявилося, що й треба було сподіватися, що гітлерівська Німеччина в нищенні українства в нічому не відрізняється від московського большевизму. Для ПУН-ОУН стало ясним, що проти гітлерівської окупації, треба організувати такий самий резистанс, як і проти московської. І ПУН-ОУН приступила до того організування резистансу проти гітлерівської окупації вже в липні 1941 року, про що й згадується в мойому інтервю. Супроти стратіть гітлерівської окупації України, треба було включити в протигітлерівський резистанс всі українські сили. В грудні 1941 р. Голова ПУН заініціював, і ПУН одобрив, консолідацію всіх українських сил, з одним консолідаційним і кермуючим політичним Центром, до якого входили б представники всіх існуючих і бувших українських самостійницьких політичних партій, організацій і чинників, запропонувавши для такого Центру назву „Верховна Рада". В тій цілі, з доручення Голови ПУН, автор цих рядків перевів розмови з представниками тих політичних партій, а саме: пп. Василем Мудрим, Юліяном Павликовським, Матвієм Стаховим, Дмитром Палієвим, Степаном Волинцем, М. Шлемкевичем і іншими. Об'єктивно треба признати, що одинокий п. Василь Мудрий дав свою згоду на участь в такому консолідаційному Центрі, а в тому й у резистансі, а п. Юліян Павликовський приобіцяв піддержати такий Центр, коли він буде остаточно сформований. Всі інші відмовилися від участи в такому центрі і резистансі, мотивуючи своє становище різними причинами, про які тут, покищо, не буду згадувати.

У супроводі сл. п. полк. Сушка, перевів я також розмови зі Заступником Голови Директорії і Головного Отамана А. М. Лівицьким у Варшаві, в тій же самій справі. На еміґраційних теренах переводив такі ж самі розмови інж. Дмитро Андрієвський, зокрема з ексгетьманом Павлом Скоропадським.

В міжчасі нав'язано безпосередній контакт з ОУНСД (так тоді називалась організація, якою кермував п. Степан Бандера) з якою обговорювано ті ж самі питання консолідації.

У висліді тих заходів і розмов рішено таки створити той консолідаційний Центр, а саме Верховну Раду, з представників тих, які на це дали свою згоду.

В міжчасі ґестапо арештувало і посадило в концентраки Голову ПУН полк. Андрія Мельника і інших членів ПУН, і запланована і устійнена консолідація не завершилася в одному центрі, а натомість постали два такі Центри, а саме, в квітні 1944 року, постала, заходами оставших на волі членів ПУН-ОУН, Всеукраїнська Національна Рада, а в липні того ж року постала, заходами ОУН-СД, Українська Головна Визвольна Рада.

Не буду зупинятися над питанням „консолідації", яка мала місце в Берліні в жовтні 1944 — березні 1945 років, тримаючись засади, що „про мертвих або добре — або нічого". Зрештою, про це вже також досить писалося.

По капітуляції Німеччини в травні 1945 року, і „по закінченні другої світової війни", багато дечого змінилося,

(Закінчення на стор. 4.)

Для посилення демократії треба поборювати комунізм, пише президент

Сиракюз, Н. И. — На річну конвенцію Американської Федерації Учителів, приналежної до Американської Федерації Праці, надійшов привітальний лист від през. Трумана, в якому сказано: „Посилити демократію так, щоб вона могла поборювати підривні затії й агресію і так розбудувати згідливе життя з іншими націями вільного світу для тривалого й справедливого миру — оце була й є перша ціль Злучених Держав Америки. Хоч як потрібно для цієї цілі розбудувати військову й фізичну силу Америки для відстрашення комуністичної агресії, то водночас потрібна теж демократична віра й практика. Тепер ми зайняті боротьбою в справі, яка не буде короткотривала. Ніодна професія не має такої відповідальности в розбудові демократії як учительська. В вижиданні, що учительство не заведе надій народу і викаже себе гідним довіря, ми можемо глядіти з вірою в майбутність". — Учительська Федерація, що начисляє 60,000 членів, це єдина робітнича юнія учителів в нашій країні. Вона має 400 місцевих відділів. Пересічна платня учителів колегій минулого року була на 400 дол. менша ніж платня пересічного фабричного робітника і виносила 3,010 дол. річно, як було сказано в звіті за минулий рік. Цей звіт став підставою дебати першого дня нарад над федеральною допомогою для шкіл. Представники федерації з Вашинґтону заявили, що нема виглядів на таку допомогу, доки не буде підшукане джерело федеральних прибутків на такі цілі.

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода"!

„Щоб дати місце історичній правді"

(Закінчення зі стор. 3)

лише одно остало без змін, а саме, окупація України, а за тим і потреба продовжування визвольних змагань за привернення суверенности України! З тим, остало незмінним і те, що в тих змаганнях мусить взяти участь весь український нарід, одним суцільним фронтом, так на Рідних Землях, як і на еміграції, для допомоги визвольній акції на Рідних Землях, і акції на міжнародному форумі. Для тих завдань необхідний і один керівний політичний Центр. Голова ПУН полк. А. Мельник, продовжуючи свої консолідаційні заходи і творення одного керівного Центру, запропонував нараду представників „всіх діючих українських політичних чинників", яких „солідаризація, в обличчі дійсности в якій спинилася Україна і українство, „є наказом хвилі", як сказано в запрошенні на нараду.

Як розумів ПУН цю консолідацію, найкраще видно з енунціяції, яку випущено в червні 1945 р., заходами ПУН-ОУН, в якій написано: „Під теперішню пору над фактом існування традиційного пересмника Голови Директорії з часу існування української держави у формі Української Народньої Республіки в рр. 1918-20, не можна перейти до порядку денного, так же само, як не можна перейти до порядку денного над фактом існування інших українських політичних чинників, осередків, рухів"... „Думаємо, що пересмник зрозуміє вагу хвилі і, будучи спадкоємцем і наслідником Голови Директорії, зробить все можливе, щоб можна створити відповідаюче колишній Директорії верховне керівне тіло для ведення дальшої визвольної боротьби за відбудову Української Суверенної Держави". В іншому листі до відповідального чинника написано: „треба взяти на увагу не лише традиції і легітимації з 1920 р., але також традиції і легітимації, які заіснували вже по 1920 році, впродовж останнього чверть століття, впродовж чинних, кривавих і жертвенних визвольних змагань за реалізацію IV. Універсалу з 22. січня 1918 р., і Акту Соборности з дня 22. Січня 1919 р.".

Одже ж, з того бачимо, що ОУН зовсім не „зривала із продовжуванням традиції Української Народньої Республики", як це пише у своїх заввагах п. Павлів-Білозерський, а, навпаки, нав'язувала до тих традицій, лише що пропонувала включити до тих давніх традицій, ще й новіші.

Нарада - Конференція, що відбулася в днях 9, 10 і 11, серпня 1945 р., вправді не дала бажаних успіхів. Але лише конференція не дала успіхів, натомість ініціятива і потреба консолідації остали дальше актуальними, про що виразно говориться у „Вислідах" з тієї конференції, зредаґованих її учасниками, де між інш. сказано: „У висліді виміни думок учасників конференції ствержено потребу порозуміння якнайширших українських політичних сил, діючих у боротьбі за Суверенну Соборну Українську Державу". А ствердивши розбіжності засадничі, конференція стверджує, що „це однак не є перешкодою до порозуміння тих сил у вирішуванні важніших актуальних питань біжучого життя". Обіцяючи собі взаємно дальше розроблювання заініційованої консолідації, учасники ствердили, що „Конференція вважає за конечне притягнення до участі в такому порозумінні інших, незаступлених в теперішньому складі конференції, політичних організацій".
Те саме ствердженоі у книжці, яку згадує й цитує, лише не повно, п. Павлів-Білозерський, де на стор. 48-ій (чому то не обернути картки?), сказано: „Але потреба солідаризації чи консолідації... стала пекучою вимогою дня, і цю потребу почало відчувати, а за тим і вимагати все українське громадянство. Вона вже не сходила з порядку дня". Провід Українських Націоналістів у своїй поконференційній енунціяції, випущеній в серпні 1945 році, під кінець пише наступне: „Мимо того, що ми на шляху до внутрішньої суспільної солідаризації зустрічаємо наразі так значні перешкоди, ми ні на хвилину не знеохочуємося тим і... будемо дальше працювати в наміченому напрямі аж до остаточної перемоги української внутрішньої національної солідарности".

І ПУН-ОУН дальше в тому напрямі працювали.

Тимчасом до Европи приїхав Голова ПАУК о. д-р В. Кушнір з Канади і запропонував посередництво в справі продовжування консолідаційних заходів і скликання чергової консолідаційної конференції, що й ПУН-ОУН радо привітали.

В днях 12-13 березня 1946 р. у Франкфурті н/М, під головуванням о. д-ра В. Кушніра відбулась така консолідаційна конференція, про яку згадує й п. Павлів-Білозорський. Лише перебіг і висліди тієї конференції були дещо інакші, як їх представляє п. Павлів - Білозерський. Вже першого дня конференції виявилося, що різні делеґації, по-різному розуміють консолідацію. Всі висловлювали свої погляди, але якось так, що все оберталося кругом „важкого положення української еміграції і зокрема її неозначеного, та неоформленого під правним оглядом стану". Висловили свої міркування й делеґати ОУН, в дусі політично-визвольницькому, в якому пропонували консолідацію від самого початку, включно з конкретними формами консолідаційного Центру. Ніхто інший, а в тому й п. д-р Матвій Стахів, жодної конкретної пропозиції не ставив. Натомість п. Мудрий Василь, і п. Стахів Матвій, кожний окремо, а згодом спільно, поставили проєкт резолюції, в якій говорилося, чи пропонувалося в І-ій частині (п. Мудрого), „чесну та лояльну співпрацю над внутрішнім консолідаційним процесом нашої еміграції", бо „важке положення української еміґрації", як вже в горі сказано, а в ІІ-й частині (п. Стахова) вичислено морально-етичні „передумови практичного переведення в життя дійсної консолідації". Більше жодних проєктів і концепцій не було.

На тому відложено конференцію до слідуючого дня. Дня 13 березня, делеґація ПУН-ОУН зложила деклярацію, в якій щераз повторила свою концепцію консолідації, включно з її формами і завданнями визвольних змагань, та висловивши свій жаль з приводу минулоденного перебігу конференції, на якій говорилося про „важке положення української еміграції", але не говорилося про „визвольні змагання", а під кінець поставили запит до учасників конференції: „ми уповноважені представники ОУН, ставимо щераз запит, чи маємо консолідуватися для правного оформлення і наладнання правного і матеріяльного життя укр. еміграції, чи маємо консолідуватися для політичної акції визвольних змагань, а в тому й наладнання правного й матеріяльного положення української еміграції?". Над тим запитом і в тій площині почалася виміна думок другого дня конференції. Виміна думок виявила ті самі розбіжності, що й на конференції в Бад Кіссінґен, в серпні 1945 р. і грозила таким же самим вислідом. Щоб тому запобігти, о. д-р В. Кушнір запропонував продовжувати наради дальше, а для тієї цілі створено не Координаційний Український Комітет, як пише п. Павлів-Білозерський, лише створено Контактну Комісію. Контактна Комісія приступила до праці дня 1. квітня 1946 р. розглядом змісту і форми консолідації. По чотиромісячних нарадах, дня 14 липня 1946 року створено „Координаційний Український Комітет для погоджування своїх планів і починів у ведені визвольної боротьби", згідно з чим схвалено й відповідні резолюції. Все ж таки дещо осягнено, але це не було те, що пропонували ПУН-ОУН, і тому делеґація ОУН поставила від себе окрему резолюцію, яка ввійшла до загальних резолюцій як точка VIII-ма, та яка звучить: „Усі політичні організації ставлять собі за дальше завдання, після успішного переведення координації, довести до консолідації українського політичного життя в спільному керівному осередку". Праці КУК йшли нормальним порядком. Але вимога консолідації в „спільному керівному осередку" ставала щораз то потрібнішою. Треба об'єктивно признати, що поза ПУН-ОУН, найактивніше тим питанням займалось УНДС. Представники ОУН і УНДС часто зустрічались і вимінювались думками на ці теми. Остаточно з ініціятиви УНДС, дня 11 березня і 5 квітня 1947 р. відбулись спільні офіційні наради представників УНДС і ОУН, на яких обидві сторони предложили конкретні проєкти створення консолідаційного, спільного для всіх осередку, шляхом створення „передпарляменту" (Української Національної Ради) і реорганізації Державного Центру УНРеспубліки. Тому, що обидві сторони мали відмінні проєкти, яких ніяк не могли узгіднити, наради не дали позитивного висліду, але виміна думок на ці теми між обидвома контрагентами, не переривалася.

Під кінець липня 1947 року автор цих рядків, як уповноважений ОУН, одержав від сл. п. проф. Ісаака Мазепи запрошення на розмови в справі консолідації. Така розмова відбулась дня 11 серпня 1947 р., на якій проф. Ісаак Мазепа заявив, що дістав уповноваження від Заступника Голови Директорії і Головного Отамана, А. М. Лівицького, переговорити з поодинокими політичними угрупованнями в справі можливости створення одного політично-державного Центру на базі Уряду УНР. Тому, що така ініціятива відповідала проєктові ПУН-ОУН, про яку в горі була мова, що „пересмник (традицій зрозуміє вагу хвилі і будучи спадкоємцем і наслідником Голови Директорії, зробить все можливе, щоб можна створити відповідаюче колишній Директорії верховне керівне тіло", ПУН-ОУН приняли цю пропозицію Заступника Голови Директорії. Проф. Мазепа переповів висліди його переговорів з представниками інших українських політичних угрупувань і різні їхні проєкти, й на прохання приобіцяв, що такий проєкт передасть для ПУН-ОУН на письмі. Дня 16 серпня 1947 року автор цих рядків одержав від проф. Мазепи обіцяний проєкт „Доповнення до законів про „Тимчасове Верховне Правління" і про „Державну Народню Раду" з 12. XI. 1920 р.". Тому, що цей проєкт „доповнень" не вповні відповідав концепції ПУН-ОУН, а між іншим, не узгляднював визвольної боротьби за останніх двадцятп'ять років, а крім того не відповідав вимогам формально-правним і гієрархічним, ПУН-ОУН виготовив від себе окремий проєкт „доповнень", які предложив на першому спільному засіданні „Комісії Реорганізації Державного Центру", дня 18-го листопаду 1947 р.

Обидва „Проєкти" стали предметом розгляду „Комісії Реорганізації Державного Центру", і у висліді узгіднено і виготовлено один спільний „Тимчасовий Закон Про Реорганізацію Державного Центру", що його, дня 28-го травня 1948 року підписали всі українські політичні угруповання, за винятком СГД, і на основі якого покликано до життя Українську Національну Раду, а в слід за тим реорганізовано Уряд Української Нараодньої Республіки.

Ось так виглядає справжня історія консолідаційної акції і консолідації.

Думаю, що тим історичним перебігом консолідаційної акції, дав я місце історичній правді за якою шукає п. Остап Павлів-Білозерський.

Осип Бойдуник.

Нові побажання помочі переміщеним особам

Вашингтон. — Комісія Переміщених Осіб висунула низку побажань щодо впровадження нових приписів допущення до країни нових імігрантів. Ці побажання торкаються однаково переміщених осіб, загально знаних під назвою ДіПі, як і надвишки населення в европейських країнах. Ці домагання висунула згадана установа з приводу недалекого закінчення своєї діяльности, що припадає на 31 серпня. У своєму справозданні, комісія підкреслює великі осяги дотеперішньої праці, зазначаючи одночасно, що державні іміґраційні закони повинні бути переглянені й зм'якшені. За час своєї чотирилітньої діяльности, — від червня 1948 року, — Комісія допомогла переселитись приблизно 400 тисячам жертв другої світової війни. Побажання Комісії торкається насамперед дальшого допущення переміщених осіб до ЗДА. Комісія домагається допущення 300 тисяч втікачів з-під комуністичного панування та осіб з перенаселених країн Европи. Ця кількість мала б бути допущена до країни впродовж трьох років. Про це вже був свого часу безуспішний внесок, що його зложив Е. Селлер, демократ з Ню Йорку. Необхідно також, за думкою Комісії, докінчити розпочату справу переселення ДіПі, прийняттям біля 50,000 переміщених осіб, вигнаних німців, втікачів італійцій, греків та поляків, що перебувають в скрутному положенні на далекому сході. Для виконання цих завдань, побажано створити надзвичайну окрему інституцію, яка займалася б справами переміщених осіб та осіб з перенаселених европейських країн. Комісія підкреслила необхідність упорядкувати іміґраційні приписи, що досі дають перевагу іміґрації з Англії, Німеччини й Ірляндії. Комісія вказала, що в західній Німеччині тепер перебуває біля десяти мільйонів вигнаних осіб та що безперестанно туди прибувають втікачі з-поза Залізної Заслони.

Вступайте в члени УНСоюзу!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Мгр. Фармації Олександер Яцик.

На могилу нашого дорого незабутнього Приятеля, бл. п. Олександра Яцика, належить положити вінок з білих рож, які він сам зростив, у вигляді добрих вчинків за своє коротке життя, що так несподівано скінчилося.

Бл. п. Олександер Яцик, скромної вдачі людина, тихо і жертвенно сповняв свої обов'язки супроти свого народу на еміґрації. Своїми музичними здібностями, він причинився до розвою культурного життя в таборі Бурґдорф б. Гановеру в Німеччині, де він провадив таборову оркестру. Охоче брав участь у таб. хорі, закоханий у мистецтві співу.

Музичні частини всіх імпрез відбувались під його керівництвом. Щирим словом вітав він всіх, й таборяни любили його та за порадами звертались до нього.

Покійний любив природу, подивляв красу її навіть в найменшій травичці і, називав її прекрасним твором Божим.

Речовими заввагами, отверто, не боючись висказати правду, намагався напровадити усіх на добру дорогу; при тім в його голосі було стільки добрих і теплих тонів, що тяжко було не послухати його.

З рядів нашого громадянства відійшла людина, гідна назви „цілої людини", про яку мріяв І. Франко.

Тут, за океаном, Олександер Яцик нетерпляче чекав на заснування симфонічної оркестри з рамени хору „Думка", щоб, ставши її членом, заняти своє місце, відповідно до своїх здібностей, у нашім культурнім житті на славу Україні.

Спи спокійно, Добрий Незабутній Друже!

Приятелі.

ТАРЗАН, ч. 2899. Бунт в'язнів.

"WEST! BETTY!" O'RORKE MURMURED. "WATCH IT! TARZAN'S FRAMING SOMETHING! HE JUST GAVE ME THE NOD!"

SUDDENLY, TARZAN STUMBLED AWKWARDLY AND CRASHED INTO M'LUNGA. SIMULTANEOUSLY, LUKAH CLEVERLY TRIPPED THE GUARD BESIDE HIM.

WITH THE CHALLENGING CRY OF THE GREAT APES RINGING OUT OVER THE YELLS OF SURPRISE AND RAGE OF THE GUARDS, THE FOUR MEN CHARGED INTO THEM.

„Вест! Бетті!", шептав О'Рорке. „Вважай на це! Тарзан щось плянує. Він саме дав мені знак!"

Нагло незручно спотикнувся Тарзан і впав на М.'Люнга. Одночасно Люкаг спритно підставив ногу вартівникові за ним.

З застрашальним криком великих мавп, що широко лунав над вигуками здивовання і люті вартівників, чотири мужчини атакували їх.